

Kasy fiskalne 2020

Od stycznia 2020 r. pierwsza grupa podatników zainstalowała kasy online. Drugi etap wprowadzenia kas online przypadał na 1 lipca 2020 r., jednak ze względu na epidemię koronawirusa termin ten został przesunięty na 1 stycznia 2021 r. Natomiast trzeci etap wymiany kas rozpocznie się dopiero 1 lipca 2021 r. Oprócz tego ustawodawca umożliwił przesyłanie e-paragonów. Zakończono również prace nad rozporządzeniami, które umożliwiają używanie kas online w postaci oprogramowania zainstalowanego np. w tablecie czy smartfonie.

1. Wprowadzenie kas online

Od 1 maja 2019 r. sprzedaż na rzecz osób prywatnych co do zasady powinna być ewidencjonowana przy zastosowaniu kas rejestrujących posiadających wbudowaną funkcjonalność, która umożliwia połączenie i przesyłanie informacji między kasą a Centralnym Repozytorium Kas, dalej CRK (zob. art. 111 ust. 6a ustawy o VAT). Są to tzw. kasy online.

Wejście w życie wskazanego obowiązku nie wyłączało od razu możliwości dalszego używania przez podatników dotychczas stosowanych kas rejestrujących, tj. kas z papierowym lub elektronicznym zapisem kopii (zob. art. 145a ust. 1 ustawy o VAT). Stopniowo jednak ta możliwość jest ograniczana. Dzieje się to trzytorowo.

Po pierwsze ograniczana jest dostępność kas z kopia papierową oraz kas z elektronicznym zapisem kopii. Przepisy art. 145a ust. 7 ustawy o VAT oraz art. 8 ustawy nowelizującej z 15 marca 2019 r. przewidują bowiem stopniowe wyłączanie możliwości wprowadzania do obrotu kas rejestrujących starego typu. Nie będą mogły być już sprzedawane. Powodem jest utrata mocy potwierdzeń o spełnianiu funkcji, kryteriów i warunków technicznych. I tak, w przypadku kas rejestrujących:

- z kopia papierową – nastąpiło to z końcem sierpnia 2019 r.,
- z elektronicznym zapisem kopii – nastąpi to z końcem 2022 r.

Po drugie, w przypadku zapewnienia pamięci fiskalnej kasy rejestrującej z papierowym zapisem kopii, pamięć ta nie podlega wymianie (zob. art. 145a ust. 5 ustawy o VAT). W konsekwencji podatnicy stosujący kasy rejestrujące z kopia papierową po zapewnieniu pamięci fiskalnej zmuszeni są nabywać nowe kasy rejestrujące, tj. kasy z zapisem elektronicznym lub kasy online.

Po trzecie, niektóre czynności mogą być ewidencjonowane przy zastosowaniu kas z papierowym lub elektronicznym zapisem kopii tylko do dnia określonego przepisami art. 145b ust. 1 pkt 1–3 ustawy o VAT. Po tym dniu wskazane tymi przepisami czynności muszą być przez podatników ewidencjonowane za pomocą kas online.

Tabela 1. Terminy obowiązkowego wprowadzenia kas online

Podatnicy	Koniec możliwości stosowania kas rejestrujących z elektronicznym lub papierowym zapisem kopii	Początek obowiązkowego stosowania kas online
1	2	3
Grupa pierwsza		
Podatnicy świadczący usługi: ■ naprawy pojazdów silnikowych oraz motorowerów, ■ naprawy opon, ich zakładania, bieżnikowania i regenerowania, ■ w zakresie wymiany opon lub kół dla pojazdów silnikowych oraz motorowerów	31.12.2019 r.	1.01.2020 r.

1	2	3
Podatnicy sprzedający benzynę silnikową, olej napędowy oraz gaz przeznaczony do napędu silników spalinowych	31.12.2019 r.	1.01.2020 r.
Grupa druga		
Podatnicy świadczący usługi związane z wyżywieniem przez stacjonarne placówki gastronomiczne, w tym również sezonowo	31.12.2020 r. (przesunięty z 30.06.2020 r.)	1.01.2021 r. (przesunięty z 1.07.2020 r.)
Podatnicy świadczący usługi w zakresie krótkotrwałego zakwaterowania	31.12.2020 r. (przesunięty z 30.06.2020 r.)	1.01.2021 r. (przesunięty z 1.07.2020 r.)
Podatnicy sprzedający węgiel, brykiet i podobne paliwa stałe wytwarzane z węgla, węgla brunatnego, koksu i półkoksu przeznaczone do celów opałowych	31.12.2020 r. (przesunięty z 30.06.2020 r.)	1.01.2021 r. (przesunięty z 1.07.2020 r.)
Grupa trzecia		
Podatnicy świadczący usługi fryzjerskie	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)
Podatnicy świadczący usługi kosmetyczne i kosmetyczne	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)
Podatnicy świadczący usługi budowlane	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)
Podatnicy świadczący usługi w zakresie opieki medycznej świadczonej przez lekarzy i lekarzy dentyistów	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)
Podatnicy świadczący usługi prawnicze	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)
Podatnicy świadczący usługi w zakresie wstępu związane z działalnością obiektów służących poprawie kondycji fizycznej	30.06.2021 r. (przesunięty z 31.12.2020 r.)	1.07.2021 r. (przesunięty z 1.01.2021 r.)

Terminy wprowadzenia kas online zostały przesunięte rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie przedłużenia terminów prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących z elektronicznym lub papierowym zapisem kopii.

1.1. Usługi gastronomiczne

Obowiązkową wymianą kas objęci są podatnicy prowadzący placówki gastronomiczne, ale nie wszystkie. Tylko usługi gastronomiczne świadczone przez stacjonarne placówki będą musiały być ewidencjonowane od 1 stycznia 2021 r. na kasie online. Sprzedaż obwoźna nie jest objęta tym obowiązkiem. W piśmie Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 10 stycznia 2020 r. (sygn. 0113-KD IPT1-3.4012.815.2019.1.JM) czytamy:

(...) Z opisu sprawy wynika, że Wnioskodawca prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług gastronomicznych. Działalność ta nie jest prowadzona w stacjonarnej placówce gastronomicznej, a polega na sprzedaży produktów z grilla, produktów typu fast food oraz piwa i napojów w różnych miejscach na terenie kraju podczas różnych imprez i eventów. Sprzedaż produktów odbywa się w poszczególnych miejscach przez czas trwania eventu (zazwyczaj jest to kilka godzin). Wszystkie produkty i potrawy przygotowywane są na miejscu, na stoiskach, które są każdorazowo

wo montowane podczas każdej imprezy (ustawiane stoły, a na nich sprzęt gastronomiczny), a po zakończeniu świadczenia usług takie stoisko jest rozmontowane i zlikwidowane. Sprzedaż produktów jest rejestrowana na kasach rejestrujących z elektronicznym zapisem kopii.

(...) Mając na uwadze powołane wyżej przepisy prawa oraz przedstawiony opis sprawy należy stwierdzić, że Wnioskodawca, świadcząc usługi gastronomiczne, które nie są prowadzone w stacjonarnej placówce gastronomicznej, nie będzie miał obowiązku wymiany kasy rejestrującej na kasę online w terminie wskazanym w art. 145b ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. w terminie do 30 czerwca 2020 r. [do 31 grudnia 2020 r. – przyp. red.] Tym samym Wnioskodawca będzie miał prawo po 30 czerwca 2020 r. [po 31 grudnia 2020 r. – przyp. red.] prowadzić ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących z elektronicznym zapisem kopii.

Problem sprawia samo zdefiniowanie „placówki gastronomicznej”, gdyż takiej definicji nie znajdziemy w przepisach VAT. Zdaniem organów podatkowych „punktem gastronomicznym” jest placówka prowadząca ograniczoną działalność gastronomiczną, taka jak: smażalnia, pijalnia, lodziarnia, bufet w kinie czy na stadionie itp. Do placówek gastronomicznych nie zalicza się natomiast ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych. Tak zdefiniował „usługi gastronomiczne” Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w piśmie z 10 grudnia 2019 r. (sygn. 0114-KDIP1-3.4012.436.2019.1.ISK), w którym czytamy:

(...) Placówki gastronomiczne mogą być prowadzone m.in. w obrębie hoteli, moteli, zajazdów, schronisk, pól campingowych, w pensjonatach, domach wypoczynkowych i innych miejscach krótkotrwałego pobytu, jak też w wagonach kolejowych wchodzących w skład pociągu oraz na statkach pasażerskich. Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych. Z kolei punktem gastronomicznym jest placówka gastronomiczna prowadząca ograniczoną działalność gastronomiczną, taką jak: smażalnia, pijalnia, lodziarnia, bufet w kinie, na stadionie, itp.

Jednocześnie stała placówka gastronomiczna to placówka czynna w ciągu całego roku kalendarzowego, ewentualnie pracująca z pewnymi przerwami, wynikającymi z takich przyczyn jak remont, okresowy brak personelu (z powodu urlopu lub choroby), okresowa inwentaryzacja itp. Z kolei sezonowa placówka gastronomiczna to placówka uruchamiana okresowo i działająca nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym. Dalej wg Głównego Urzędu Statystycznego, stacjonarne placówki gastronomiczne to m.in. bary, punkty gastronomiczne, restauracje, sezonowe placówki gastronomiczne, stołówki.

1.2. Sprzedaż węgla

Obowiązkową wymianą kas są objęci również sprzedawcy węgla. Powstaje pytanie, czy obowiązek ten dotyczy również sprzedawców węgla drzewnego. Zdaniem organów podatkowych – nie. W piśmie Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 10 stycznia 2020 r. (sygn. 0113-KDIP1-3.4012.815.2019.1.JM) czytamy:

(...) Biorąc pod uwagę racjonalność ustawodawcy, nie można domniemywać, że Węgiel drzewny objęty jest regulacją art. 145b ust. 1 pkt 2 lit. b) ustawy o VAT, skoro nie został wprost wymieniony w tym przepisie. Tym samym pojęcie węgla w rozumieniu ww. przepisu należy utożsamiać jedynie z węglem kamiennym/brunatnym bądź innym paliwem pochodzącym z węgla służącym do celów opałowych.

Reasumując, Wnioskodawca wskazuje, że dokonywana przez niego sprzedaż Węgla drzewnego nie będzie objęta od 1 lipca 2020 r. [termin przesunięty na 1 stycznia 2021 r. – przyp. red.] obowiązkiem ewidencjonowania z wykorzystaniem kas on-line, ponieważ:

- 1) znaczenie słownikowe terminu „węgiel drzewny” określa, że jest to węgiel stosowany m.in. jako paliwo do grilla, a jego właściwości nie da się porównać z właściwościami węgla np. kamiennego lub brunatnego, których sprzedaż została objęta obowiązkiem ewidencjonowania, bowiem służą jako paliwa opałowe. Za powyższą tezę przemawiają również grupowania PKWiU i CN, zgodnie z którymi Węgiel drzewny umieszczony został w innym dziale niż węgiel kamienny czy brunatny;

- 2) *gdyby przy konstruowaniu przepisu art. 145b ust. 1 pkt 2 lit. b) ustawy o VAT ustawodawca miał zamiar objąć obowiązkiem ewidencjonowania przy użyciu kas on-line również sprzedaż Węgla drzewnego, to wprost wskazałby na to w przepisie;*
- 3) *węgiel sprzedawany przez Wnioskodawcę przeznaczony jest jako paliwo do grilla, tj. obróbki termicznej posiłków, podczas gdy inne rodzaje węgla przeznaczone są na cele opałowe;*
- 4) *węgiel drzewny, w przeciwieństwie do innych rodzajów węgla, nie został przez ustawodawcę zaliczony do towarów wrażliwych, które należy objąć szczególnym nadzorem (np. w postaci kas on-line, czy też mechanizmu podzielonej płatności).*

W świetle obowiązującego stanu prawnego stanowisko Wnioskodawcy w sprawie oceny prawnej przedstawionego zdarzenia przyszłego jest prawidłowe.

2. Rozpoczęcie ewidencjonowania

Rozpoczęcie prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących (rozpoczęcie ewidencjonowania) może nastąpić w dwóch okolicznościach, tj.:

- 1) w związku z ciążącym na podatnikach obowiązkiem rozpoczęcia ewidencjonowania,
- 2) bez ciążącego na podatnikach obowiązku rozpoczęcia ewidencjonowania (dobrowolnie).

Zasada ta nie uległa zmianie.

2.1. Termin rozpoczęcia ewidencjonowania po utracie zwolnienia

Najczęściej podatnicy rozpoczynają ewidencjonowanie ze względu na ciążący na nich obowiązek. W takich przypadkach podatnicy obowiązani są to zrobić w obowiązującym ich terminie. Musi to nastąpić najpóźniej w momencie, w którym wystąpi u nich pierwsza czynność podlegająca obowiązkowi ewidencjonowania, niekorzystająca z żadnego ze zwolnień z tego obowiązku (np. pierwsza czynność po utracie prawa do korzystania ze zwolnienia podmiotowego z obowiązku ewidencjonowania czy pierwsza czynność podlegająca bezwzględnemu obowiązkowi ewidencjonowania).

PRZYKŁAD 1

W sierpniu 2019 r. kwota obrotu realizowanego na rzecz osób prywatnych przekroczyła u podatnika korzystającego dotychczas ze zwolnienia z obowiązku ewidencjonowania limit w wysokości 20 000 zł. W rezultacie, z dniem 1 listopada 2019 r. podatnik przestał korzystać ze zwolnienia podmiotowego z obowiązku ewidencjonowania ze względu na kwotę obrotu realizowanego na rzecz osób prywatnych. Podatnik prowadzi jednak działalność sezonową i pierwsza po 31 października 2019 r. sprzedaż na rzecz osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej (lub rolnika ryczałtowego) wystąpiła u niego dopiero na początku maja 2020 r. W tej sytuacji terminem rozpoczęcia ewidencjonowania będzie dla podatnika nie 1 listopada 2019 r., lecz ten dzień w maju 2020 r., w którym dokona on pierwszej sprzedaży na rzecz osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej lub rolnika ryczałtowego.

Z § 6 rozporządzenia w sprawie zwolnień z obowiązku ewidencjonowania wynika, że w przypadku rozpoczynania ewidencjonowania sprzedaży za pomocą dwóch lub więcej kas rejestrujących możliwe jest stopniowe wprowadzanie tych kas do użytku. Towarzyszy temu zwolnienie z obowiązku ewidencjonowania w części dotyczącej obrotów realizowanych na stanowiskach kasowych, na których ewidencjonowanie powinno być prowadzone w kolejnych miesiącach.

Korzystanie z tej możliwości obecnie budzi jednak wątpliwości. We wskazanych przepisach mowa jest o kasach rejestrujących zgłoszonych przez podatnika do naczelnika urzędu skarbowego, zgodnie z art. 111 ust. 4 ustawy o VAT, a więc na dzień rozpoczęcia (powstania obowiązku) ewidencjonowania. Problem w tym, że po dokonanej z początkiem maja 2019 r. nowelizacji w art. 111 ust. 4 ustawy o VAT nie ma mowy o zgłoszeniu kas rejestrujących naczelnikowi urzędu skarbowego.